

Fontys Hogescholen

Bacheloropleiding Art Communication and Design

Beperkte opleidingsbeoordeling

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande bacheloropleiding Art Communication and Design van Fontys Hogescholen. De beoordeling is uitgevoerd door een visitatiepanel dat door NQA in opdracht van Fontys Hogescholen is samengesteld. Het panel is in overleg met de opleiding samengesteld en is voorafgaand aan de visitatie goedgekeurd door de NVAO.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Het is opgesteld conform het *Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling* van de NVAO (22 november 2011) en het *NQA Protocol 2013 voor de beperkte opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 12 en 13 november 2013.

Het visitatiepanel bestond uit:

Mevrouw A.M. Eggenkamp (voorzitter, domeindeskundige)

Mevrouw D.C. Krabbendam (domeindeskundige)

De heer M.G. Riebeek (domeindeskundige)

De heer M.S. Martens (domeindeskundige)

Mevrouw M.P. Caton (studentlid)

Mevrouw drs. C.W.G.P. van Pelt, auditor van NQA, trad op als secretaris van het panel.

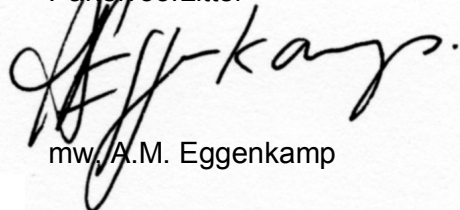
Bij de aanvraag werd door de instelling een kritische reflectie aangeboden die naar vorm en inhoud voldeed aan de eisen van het desbetreffende beoordelingskader van de NVAO en aan de eisen van het *NQA Protocol 2013*.

Het panel heeft de kritische reflectie bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht. De kritische reflectie en alle overige (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie hebben het visitatiepanel in staat gesteld om tot een weloverwogen oordeel te komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

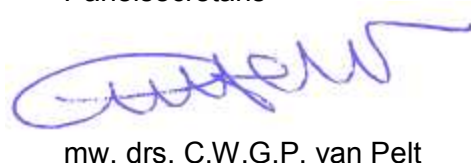
Utrecht, 18 december 2013

Panelvoorzitter

mw. A.M. Eggenkamp

Panelsecretaris

mw. drs. C.W.G.P. van Pelt

Samenvatting

De hbo-bacheloropleiding Art Communication and Design (ArtCoDe) van Fontys Hogescholen leidt studenten op tot allround ontwerpers en experience designers die ingezet kunnen worden bij complexe communicatieopdrachten en die kunnen samenwerken met specialisten op verschillende vakgebieden.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding Art Communication and Design van Fontys Hogescholen als **voldoende**.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

ArtCoDe hanteert voor het curriculum het landelijk Opleidingsprofiel uit 2012 en heeft dit nog verder uitgewerkt voor de eigen opleiding. De studieopbouw van de opleiding is gebaseerd op leerlijnen. De leerlijnen zijn direct gerelateerd aan de opbouw van het curriculum waarvan de programmaonderdelen gekoppeld zijn aan één of meer beroepscompetenties. De leerlijnen zijn enerzijds gekoppeld aan de internationaal geaccepteerde Dublin descriptors en anderzijds aan de competentieset van zeven beroepscompetenties. De verbinding tussen de eigen competenties en de internationale eisen (Dublin descriptors) zijn door de opleiding inzichtelijk gemaakt in de per studiefase onderscheiden gedragsindicatoren.

Voor het bepalen van het bachelorniveau heeft de opleiding de beroepscompetenties en de leerlijnen gekoppeld aan de Dublin descriptors. In de eindkwalificaties komt de oriëntatie op het beroep van een hbo-ontwerper/designer op het gebied van interactieve ruimtelijke communicatie duidelijk tot uiting. Het beroepenveld is betrokken bij de formulering van de eindkwalificaties en bij de invulling van het curriculum.

Het panel komt bij standaard 1 tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

De opleiding wordt aangeboden in voltijd en omvat vier studiejaar. Het programma is concentrisch van opbouw wat inhoudt dat competenties in toenemende mate van complexiteit terugkomen in projecten en vakmodules. Het programma is opgebouwd vanuit de zeven competenties en acht leerlijnen en wordt door middel van beroepsproducten van context voorzien. Kennis- en vaardigheden ontwikkelen studenten in de verschillende projecten en vakmodules door middel van hoor- en werkcolleges, projecten, opdrachten, presentaties en stage. Het panel ziet een aantal verbeterpunten, zoals het sneller inspelen op actuele ontwikkelingen in het vakgebied en de vraag vanuit het beroepenveld én blijvende aandacht voor de versterking van de onderzoeksvaardigheden bij studenten en docenten.

De opleiding heeft met de studieloopbaanbegeleiding een goed systeem om studenten gedurende de opleiding te begeleiden. Studenten zijn hier tevreden over.

Het panel stelt vast dat de opleiding verzorgd wordt door een betrokken en geëngageerd team van docenten. Docenten hebben een mastergraad of zijn hbo- of hbo+ opgeleid, een docent is bezig met een promotietraject. Het team beschikt over de nodige vakinhoudelijke en onderwijskundige kwalificaties. Studenten zijn positief over de kwaliteit van hun docenten.

De kwaliteit van de voorzieningen, lokalen, werk- en studieruimtes en mediatheek is toereikend, maar uitbreiding van verschillende type ruimtes (ruimtes voor groepswerk, ruimtes voor het opbergen van veelsoortig materiaal et cetera) is gewenst zo heeft de opleiding aangegeven en wordt door het panel onderschreven.

Het panel komt bij standaard 2 tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het systeem van toetsing is van voldoende kwaliteit. De opleiding gebruikt verschillende toetsvormen die passend zijn bij het onderwijs. De kwaliteit van de toetsen is voldoende. Alle competenties worden op meerdere momenten in het programma getoetst op een steeds hoger niveau. Het panel is positief over de faculteitsbrede examencommissie en de toetscommissie en stelt vast dat beide commissies een belangrijke rol spelen bij de kwaliteitsbewaking van de toetsing en beoordeling.

Het panel vindt het eindniveau van de afgestudeerden voldoende en stelt vast dat studenten de beoogde eindkwalificaties behalen. Wel heeft het panel een aantal opmerkingen gemaakt bij de aandacht die er binnen de opleiding uit gaat naar de theoretische onderbouwing. Dit gaat soms ten koste van de kwaliteit van het beeldende werk en de ontwikkeling van het kritische vermogen van de student ten aanzien van het beeldende werk en de artistieke kwaliteit. Het panel ziet nog een aantal verbeterpunten als het gaat om de toelichting op het beoordelingsformulier, deze wordt niet door alle docenten consequent en op een eenduidige manier ingevuld.

Positief is het panel over de verschillende stadia/stappen die een student moet doorlopen voordat hij aan zijn afstudeeropdracht mag beginnen en de manier waarop de opleiding de begeleiding en beoordeling van de theoretische- en de beeldende opdracht aanpakt. Ook de inzet van een externe gecommitteerde bij de beoordeling van het eindexamenwerk als onafhankelijke kritische monitor tijdens het hele afstudeerproces vindt het panel een goede zaak.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Inhoudsopgave

1	Basisgegevens van de opleiding	9
2	Beoordeling	11
	Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties	11
	Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
	Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	22
3	Eindoordeel over de opleiding	27
4	Aanbevelingen	29
5	Bijlagen	31
	Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding	33
	Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma	49
	Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris	53
	Bijlage 4: Bezoekprogramma	59
	Bijlage 5: Bestudeerde documenten	63
	Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken	65

1 Basisgegevens van de opleiding

Administratieve gegevens van de opleiding

1. Naam opleiding in CROHO	Art Communication and Design
2. Registratienummer opleiding in CROHO	39111
3. Oriëntatie en niveau	Hbo-bachelor
4. Aantal studiepunten	240
5. Afstudeerrichting(en)	n.v.t.
6. Variant(en)	Voltijd
7. Locatie(s)	Tilburg
8. AD-programma*	n.v.t.
9. Registratienummer AD in CROHO	n.v.t.
10. Jaar vorige visitatie en datum besluit NVAO	Vorige visitatie: 15 en 16 mei en 7 juli 2007 Besluit NVAO: 17 november 2008
11. Code of conduct	Ja

*) Associate Degree, indien van toepassing

Administratieve gegevens van de instelling

12. Naam instelling	Fontys Hogescholen
13. Status instelling	Bekostigd
14. Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, juni 2013

Kwantitatieve gegevens ArtCoDe

Tabel 2.1: Uitval in het eerste jaar						
Instroomcohort	2007	2008	2009	2010	2011	2012
P-Instroom	1	20	29	27	32	34
Uitval	0	6	8	11	8	3
	0%	30%	28%	41%	25%	9%

Tabel 2.2: Uitval in de bachelor					
Cohort (Instroom in 2e jaar)	2008	2009	2010	2011	2012
Begonnen in 2e jaar	1	14	21	16	24
Uitval	0	3	12	5	2
	0%	21%	57%	31%	8%
Tabel 2.3: Rendement hoofdfase					
Cohort (Instroom in 2e jaar)	2008	2009	2010	2011	2012
Begonnen in 2e jaar	1	14	21	16	24
Afgestudeerd binnen 3 jaar	1	8	0	0	0
	100%	57%	0%	0%	0%
Afgestudeerd binnen 4 jaar	0	0	0	0	0

Tabel 2.4: Gerealiseerde docent-studentratio en overige medewerkersgegevens

Aantal medewerkers verbonden aan de opleiding	Totaal: 4,5 fte
Jaarlijkse instroom studenten	gemiddeld 30 studenten; er is een opleidingsfixus van 30 studenten
Huidig aantal studenten	88 studenten
docent-student-ratio	Voltijd: 1:19
Gemiddelde leeftijd	Totaal: 42 jaar
Man/vrouw verhouding OP	Man:11 Vrouw: 5

**Tabel 2.5:
Gemiddeld aantal
contacturen¹**

	Voltijd	
	aantal	per
Leerjaar 1	21	week
Leerjaar 2	21	week
Leerjaar 3	15	week
Leerjaar 4	8	week
Definitie contacturen:	het aantal ingeroosterde uren, waarbij de student wordt begeleid door een docent (colleges, werkcolleges, practica, projecten, tutorgroepen, slb-bijeenkomsten)	

¹ De opleiding hanteert als definitie voor 'contactuur': 60 minuten les onder begeleiding van een docent.

2 Beoordeling

Het visitatiepanel beschrijft hieronder per standaard van het NVAO beoordelingskader de bevindingen, overwegingen en conclusies. Het eindoordeel over de opleiding volgt in hoofdstuk 3.

De bacheloropleiding Art Communication and Design wordt in één variant aangeboden: voltijd.

In 2000 is *Fontys Hogeschool voor de Kunsten* (FHK) ontstaan uit een samenvoeging van verschillende academies: de Dansacademie, de Academie voor Beeldende Vorming, het Conservatorium, de Rockacademie, de Academie voor Drama en de Academie voor Architectuur en Stedenbouw. FHK vormt samen met 30 andere hogescholen gezamenlijk *Fontys Hogescholen*. Vanaf 1 januari 2012 bestaat FHK niet meer uit verschillende academies maar uit vier sectoren (Beeldend, Dans, Muziek en Theater) die in totaal 14 bachelor- en masteropleidingen aanbieden. Het gaat hierbij om kunstvakonderwijs op de gebieden muziek, rock, drama, dans, circus and performance art, beeldende kunst en architectuur.

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Bevindingen

Beroeps- en opleidingsprofiel

De voltijd opleiding Art Communication and Design (ArtCoDe) leidt studenten op tot allround ontwerpers en experience designers voor wie beeld en medium in het teken staan van de boodschap, waarbij de nadruk ligt op het eigenzinnige ontwerp. De opleiding wil zich ontwikkelen tot een internationaal leidend instituut op het gebied van interactieve ruimtelijke communicatie.

ArtCoDe leidt op tot ontwerper met een overkoepelende visie die ingezet kan worden bij complexe communicatieopdrachten, waarbij de ontwerper functioneert als een regisseur met kennis van ontwerpen én kennis van de verschillende vakgebieden. Hierbij zal de ontwerper nauw samenwerken met vakspecialisten.

Afgestudeerden van de opleiding zijn werkzaam in het domein van de creatieve industrie op de grensvlakken tussen ruimtelijke bureaus (bijvoorbeeld architecten- of interieurbureaus), grafische bureaus met ruimtelijke afdelingen en studio's voor interactie en bewegend beeld. Studenten kunnen zich ook als zelfstandige vestigen voor opdrachtgevers zoals musea, theaters, gemeenten en bedrijven.

Eindkwalificaties

Vanaf september 2006 hanteerde de Academie voor Beeldende Vorming voor de opleiding Vormgeving met het uitstroomprofiel Visuele Communicatie een competentieset die was afgeleid van het landelijk Opleidingsprofiel Vormgeving.

Deze competentieset is tot stand gekomen in samenspraak met de werkgroep van het Overleg Beeldend Kunstonderwijs (OBK). De basis hiervoor was het beroepsprofiel en de startkwalificaties Beeldende Kunst en Vormgeving dat in 1999 door de Projectgroep Kunstvakonderwijs werd opgesteld en vastgelegd in het rapport *Beroep Kunstenaar*. Op basis van het beroepsprofiel definieerde het OBK drie uitstroomprofielen: Visuele Communicatie, Productontwerp en Ruimtelijk Ontwerp. Daarbij werd tevens vastgesteld dat de invulling van het beroep vaak disciplineoverstijgend is.

Vanaf 2010 heeft het OBK zich opnieuw beraden over een herziening van het tot dan toe gehanteerde competentieprofiel voor de vormgeversopleidingen en in het najaar van 2012 een nieuw profiel gepresenteerd dat tevens is besproken met het werkveld. De uitkomst van deze besprekingen is dat de grootste veranderingen zullen liggen in de beschrijving van het beroepsprofiel. Namens de opleiding ArtCoDe heeft de studieleider actief deelgenomen aan dit overleg en heeft de opleiding al in het studiejaar 2012-2013 dit nieuwe profiel als uitgangspunt genomen voor de inrichting van het curriculum. Zowel de opleidingscommissie als de IMR heeft hun instemming gegeven voor de invoering van het nieuwe profiel. In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de opleidingscompetenties.

ArtCode kent een studieopbouw die is gebaseerd op leerlijnen. Deze zijn enerzijds gekoppeld aan de internationaal geaccepteerde Dublin descriptoren en anderzijds aan de competentieset die ArtCoDe hanteert voor het nieuwe profiel. De leerlijnen zijn direct gerelateerd aan de opbouw van het curriculum waarvan de programmaonderdelen gekoppeld zijn aan één of meer beroepscompetenties. In onderstaande tabel is de relatie tussen competenties en leerlijnen te zien.

Competenties

A. Creërend vermogen		X			X		X	X
B. Vermogen tot kritische reflectie	X			X	X			
C. Vermogen tot groei en vernieuwing	X	X		X				X
D. Organiserend vermogen			X			X		X
E. Communicatief vermogen			X		X	X		
F. Omgevingsgerichtheid	X	X	X			X		
G. Vermogen tot samenwerking			X			X	X	
	Onderzoeks- vaardigheden	Onderzoeks- vaardigheden praktijk	Beroeps- voorbereiding	Theorie	Creative vaardigheden en reflectie	Interactie	Vaardigheden	Werk en ontwerp- processen

Leerlijnen

De opleiding heeft voor deze extra vertaalslag gekozen om een duidelijke koppeling met het curriculum (leerlijnen) te behouden die overzichtelijk is voor docenten én studenten. Op deze wijze is inzichtelijk gemaakt dat het curriculum alle competenties en de Dublin descriptoren dekt en daarmee voldoet aan de nationale en internationale standaarden. De verbinding tussen de eigen competenties en de internationale eisen (Dublin descriptoren) heeft de opleiding inzichtelijk gemaakt in de per studiefase onderscheiden gedragsindicatoren.

Internationale oriëntatie

In de *kritische reflectie* schrijft de opleiding dat het vakgebied van een allround ontwerper niet ophoudt bij de grens. De opleiding streeft naar een internationale uitstraling en wil op termijn het gehele onderwijs Engelstalig aanbieden. De redenen daarvoor zijn tweeledig: de opleiding wil studenten voorbereiden op een 'grenze(n)loze' toekomst en het beroepenveld is niet aan geografische beperkingen gebonden. Hierdoor zal de opleiding beter in staat zijn om internationale uitwisseling van zowel docenten als studenten te bevorderen en te stimuleren. Het streven van de opleiding is om meer aansluiting te zoeken bij vergelijkbare internationale opleidingen.

Betrokkenheid werkveld

De toetsing van de beroepscompetenties en eventuele herijking ervan gebeurt gelaagd. De opleiding wil de beroepscompetenties graag op macroniveau (internationaal) iken aan wat bij buitenlandse ontwerpopleidingen gebruikelijk is. Deze ambitie is echter nog niet concreet vormgegeven. Op mesoniveau (landelijk en regionaal) heeft de opleiding met andere vormgeversopleidingen in het OBK afstemming bereikt. De actualisering is op dit moment nog in volle gang en de studieleader van ArtCoDe neemt actief deel aan de besprekingen hierover. Op het microniveau toetst de opleiding de kwalificaties via onderzoek onder de eigen studenten, alumni, het werkveld en stageverleners. De werkveldcommissie heeft recent aangegeven dat ze de eindkwalificaties relevant en compleet vindt en de voortdurende interactie met het beroepenveld zorgt ervoor dat de beoogde eindkwalificaties goed aansluiten bij de actuele beroepspraktijk.

Overwegingen en conclusie

Het panel heeft de competenties en leerlijnen van de opleiding bestudeerd en constateert dat inhoud en niveau van de opleiding ArtCoDe passen bij een hbo-bachelor in het domein van de vormgeving.

De opleiding hanteert voor het curriculum het landelijk Opleidingsprofiel uit 2012 en heeft dit nog verder uitgewerkt voor de eigen opleiding. Het panel constateert dat de opleiding goed heeft nagedacht over het veranderend profiel van de ontwerper, maar is van mening dat het didactisch concept en de BoKs (Body of Knowledge and Skills) beter kunnen worden uitgewerkt en zichtbaar gemaakt in het programma. Het panel vindt ook dat tijdens de propedeutische fase eerder kan worden ingezoomd op de vakspecifieke ontwerp-kennis en -vaardigheden in plaats van de wijze waarop deze nu vooral breed is ingericht. Voor het bewaken van het hbo-niveau heeft de opleiding de leerlijnen gekoppeld aan de Dublin descriptoren.

Het panel ziet dat de opleiding vanuit de leerlijnen, competenties en niveaus een verbinding legt naar het onderwijsprogramma en dat dit op een heldere en overzichtelijke manier is aangegeven.

De opleiding wil zich profileren met een meer internationale uitstraling en wil op termijn overgaan naar volledig Engelstalig onderwijs. Het panel is echter van mening dat de opleiding zich qua ontwikkelingen en oriëntatie beter kan richten op de regio en de positie die zij daarbinnen inneemt. Deze positie is goed ingebed, het panel ziet dat de opleiding de recente ontwikkelingen binnen de regio heeft doorvertaald naar het programma en hier goed over heeft nagedacht. Het panel constateert dat het fundament van het programma in orde is en is van mening dat de opleiding dit in de komende jaren verder kan uitbouwen en het ambitieniveau hierbij laat aansluiten. Een internationale oriëntatie en uitstraling heeft tijd nodig en kan ook zonder volledig Engelstalig onderwijs, stap voor stap opgebouwd worden. Het panel merkt hierbij op dat de consequenties van volledig Engelstalig onderwijs niet onderschat moeten worden.

Het panel ziet dat de opleiding zich op de hoogte houdt van de ontwikkelingen in het werkveld en vakgebied door deelname aan het Overleg Beeldend Kunstonderwijs (OBK) en door intensieve contacten met het werkveld. Ook de alumni met wie het panel sprak, waren tevreden over de opleiding wat betreft de aansluiting op het beroep.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Bevindingen

Opbouw van het programma

De bacheloropleiding ArtCoDe is een voltijdopleiding en bestaat uit vier studiejaren. Een jaar is verdeeld in vier kwartaalblokken waarin de leerlijnen en competenties centraal staan. Het studieprogramma van de opleiding bestaat uit vier fasen: de propedeutische fase van 60 EC, jaar 2 van 60 EC, jaar 3 van 60 EC en de afstudeerfase van 60 EC. Het programma van de vier leerjaren kent een *verticale* en *horizontale* samenhang. De *verticale samenhang* dient meerdere doelen: 1. basis leggen, verbreden en verdiepen, 2. toenemende zelfstandigheid en 3. via toenemende complexiteit in denken en handelen naar synthese. Het belangrijkste instrument om deze doelen te bereiken, is het concept van de leerlijnen. Deze zijn ontwikkeld om de competentieontwikkeling te garanderen en daarom nadrukkelijk verticaal in het curriculum verwerkt. Hierdoor ervaart de student een samenhang en opbouw door alle studiejaren heen. Bij de *horizontale samenhang* gaat het om projectonderwijs. In elk kwartaal worden er projecten aangeboden die aansluiten bij de didactische behoefte van de student in die fase.

Op basis van de theorie van Maslow probeert de opleiding zoveel mogelijk aan te sluiten bij diens 'Vier stadia van leren'. Studenten doorlopen hierbij de vier volgende fasen:

1. Onbewust-Onbekwaam, 2. Bewust-Onbekwaam, 3. Bewust-Bekwaam en 4. Onbewust-Bekwaam. Daarbij moet ook de latere toevoeging 'bewust bekwaam van onbewust bekwaam' genoemd worden. Dit stadium verwijst naar de reflectieve vaardigheid van de student om zich bewust te worden van het hiaat in een competentie. Dit is te zien in de opbouw van de momenten wanneer de verschillende leerlijnen het grootste accent krijgen in de opleiding. In bijlage 2 is een schematisch overzicht opgenomen van het curriculum van de opleiding.

Inhoud van het programma

Relatie tussen de beoogde eindkwalificaties en de inhoud van het programma

Het curriculum van ArtCoDe is gebaseerd op de visie van competentiegestuurd onderwijs. Studenten worden geconfronteerd met situaties die de dagelijkse realiteit van functies binnen de beroepspraktijk dicht benaderen. Het competentieprofiel is bepalend voor de inhoud en het niveau van de opleiding. De competenties zijn uitgewerkt in drie niveaus die aansluiten bij de verschillende opleidingsfasen, te weten: propedeuse, hoofdfase en afstudeerfase. Deze concretisering van de competenties vormt de basis voor de inhoud van het programma, zoals ook te zien is in de relatie met de studielijnen. De samenhang tussen competenties, prestatie-indicatoren, programmaonderdelen en studiepunten is geconcretiseerd in het zogenaamde CLOTS (**C**ompetenties, **L**eerdoel, **O**nderwijsactiviteit, **T**oetsing en **S**tudiepunten) -schema. Op basis van de vastgestelde competenties zijn leerlijnen, leerdoelen, onderwijs, toetsing en studiepunten gekoppeld en zichtbaar gemaakt in de CLOTS-schema's.

Studenten worden via de CLOTS-schema's, per project voorzien van informatie over onder meer de competenties, beroepsproducten, leerdoelen, literatuur, studiepunten, contacturen, beoordelingscriteria en toetsvormen. Studenten geven in het gesprek met het panel aan dat voor hen bij de start van een project duidelijk is welke competenties centraal staan en aan welke leerdoelen wordt gewerkt.

Kennis en vaardigheden

De kennis en vaardigheden die studenten zich eigen moeten maken tijdens de studie zijn onderdeel van het kennisfundament (de *Body of Knowledge and Skills*, BoKS). Hierin onderscheidt de opleiding drie soorten kennis:

- academische kennis; deze heeft een verdiepende, funderende werking en moet een student bestuderen voordat hij deze kan toepassen (literatuur, cinema, documentaires et cetera);
- habilitateitskennis; deze leidt tot directe praktische of theoretische toepasbaarheid (methodiek, software, vaardigheid et cetera);
- verbindende kennis; deze vergroot samenhang, samenwerking en netwerking (communicatie, informatie, ontwikkeling et cetera).

Studenten krijgen alle soorten kennis aangereikt en deze is afgestemd op de fase waarin een student zich bevindt in zijn ontwikkeling. Door dit kennisfundament te verankeren in de leerlijnen is de bijdrage aan de competentieontwikkeling gegarandeerd.

De horizontale en verticale samenhang borgt de opleiding door de kenniselementen zoals kunst en cultuurtheorie, mediatheorie, vakbeschouwing, cultuurtheorie en filosofie in de projecten te integreren en gedurende de opleiding op een steeds hoger niveau aan bod te laten komen. De opleiding heeft vanuit de domeincompetenties en de daaruit voortvloeiende leerdoelen een keuze gemaakt uit de vakliteratuur die aansluit bij het onderwijs van ArtCoDe.

Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek de CLOTS-schema's ingezien en de bijbehorende literatuur bekeken en constateert dat de opleiding gebruik maakt van actuele en inspirerende literatuur. Het panel vindt deze van redelijke kwaliteit en niveau, de literatuur is relevant en representatief voor het domein.

Onderzoeksvaardigheden

In de *kritische reflectie* geeft de opleiding aan dat het onderzoek binnen ArtCoDe praktijkgericht is waarbij gebruik wordt gemaakt van methoden en technieken uit de wetenschap. Daarbij kan het onderzoek theoretisch of praktisch van aard zijn en zijn er niveaus van onderzoek te onderscheiden. Om te komen tot goede en innovatieve ontwerpen moeten studenten praktisch onderzoek doen naar materialen, soorten media, opdrachtanalyses, de context en bronnenmateriaal. Om meer eenduidigheid te krijgen is vanaf 2012-2013 een leerlijn onderzoek ingevoerd die begint in jaar 1 en eindigt in jaar 4. Theoretisch onderzoek is gericht op de achtergrond van cultuur, ontwerpen en design terwijl het bij praktisch onderzoek gaat om het ontwerpproces zelf.

FHK heeft twee eigen lectoraten namelijk 'Kunst en Samenleving' en 'Stedelijke Strategieën' die nauw samenwerken met een aantal andere lectoraten binnen Fontys Hogescholen. De opleiding werkt in dit verband vooral samen met het lectoraat 'Media' van de Fontys Hogescholen ICT, Communicatie, Kunsten en Journalistiek. Gekoppeld aan dit lectoraat bestaat het *Fontys Future Medialab* dat een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de oprichting van de opleiding ArtCoDe. De opleiding geeft aan dat de beoogde integratie van het onderzoek door de lectoraten in het onderwijs op een aantal punten nog verbeterd kan worden. Het creëren van een onderzoekende cultuur binnen de opleiding tussen docenten onderling en tussen docenten en studenten blijkt in de praktijk ook niet zo eenvoudig. Hier wil de opleiding in de toekomst meer aandacht aan besteden.

Het panel heeft op basis van de bestudering van het curriculum, de inhoud van de CLOTS-schema's en gesprekken met studenten en docenten kunnen vaststellen dat er weliswaar een begin is gemaakt met een doorlopende onderzoeksleerlijn, maar dat deze nog niet voldoende is uitgewerkt en geïmplementeerd. Er is hier sprake van een aantal losse elementen maar nog niet van een coherente doorlopende onderzoekslijn. Een breed gedragen visie op praktijkgericht onderzoek dat specifiek past binnen de opleidingskaders is nog niet zichtbaar in de huidige resultaten, maar het panel heeft vertrouwen in de aanwezige expertise.

Vormgeving van het programma

Didactisch concept en werkvormen

De opleiding gebruikt een aantal didactische concepten zoals situatief leren (leren in een authentieke context), projectgebaseerd leren en team teaching. Het onderwijs van ArtCoDe sluit aan op de persoonlijke mogelijkheden van studenten. Hierbij wil de opleiding de autonome en eigenzinnige kwaliteiten van studenten naar boven halen met het doel een unieke ontwerper op te leiden. Het spectrum van talenten en ontwikkelingsmogelijkheden van elke individuele student vormt het uitgangspunt voor leren en gebruikt de opleiding voor verbreding en verrijking.

De opleiding gebruikt in het curriculum drie instrumenten die de relatie met de beroepspraktijk borgen en die een essentieel onderdeel vormen van het didactisch concept:

1. vakmodules gericht op de beroepsvoorbereiding;
2. projectonderwijs in samenwerking met reële, externe opdrachtgevers;
3. stage in het werkveld.

Wat betreft de vormgeving van de opleiding bepalen de volgende punten deze in belangrijke mate:

1. de ontwikkeling van het artistiek/vaktechnisch vermogen;
2. kennisverwerving binnen en buiten de projecten waarbij de student steeds meer zelfsturend bezig is;
3. het zo optimaal mogelijk functioneren van afgestudeerden in het beroepenveld.

Om de visie van de opleiding gestalte te kunnen geven, wordt van studenten een onderzoekende en op vernieuwing gerichte houding verwacht. Dit speelt ook mee bij de toelating tot de studie aangezien bij de beoordeling van de kandidaten de competentiesets van de opleiding leidend zijn.

Studenten geven in de gesprekken met het panel aan dat ze tevreden zijn over de gebruikte werkvormen. Deze zijn gevarieerd zo geven ze aan en aan alle projecten zijn casussen of opdrachten verbonden. Studenten vinden dat de actualiteit en de beroepspraktijk goed tot uitdrukking komen in de projecten en thema's. Dit komt met name door de inbreng van docenten en omdat de opdrachten die studenten uitvoeren realistisch zijn of afkomstig van echte opdrachtgevers. Het panel is van oordeel dat er een goede afwisseling is tussen de werkvormen en dat deze ondersteunend zijn aan het realiseren van de eindkwalificaties.

Begeleiding van studenten

Voor aanvang van de studie hebben studenten een toelatingsexamen waarbij wordt gekeken naar het creatieve, onderzoekende en innovatieve vermogen, het artistieke potentieel en de motivatie van de kandidaat-student. Hierbij voeren studenten zelfstandig een ontwerpopdracht uit en stellen een portfolio samen. In een motivatiegesprek wordt zowel het materiaal als de motivatie van de kandidaat getoetst. Ongeveer 70 procent van alle aanmeldingen wordt via deze procedure toegelaten tot de opleiding. De opleiding ArtCoDe probeert de aansluiting zo goed mogelijk te laten verlopen door mondeling voorlichting te geven via scholen, docenten en decanen. Tevens organiseert ze drie open dagen per studiejaar, is er een website en een voorlichtingsbrochure. Aspirant-studenten kunnen een dag meelopen op de opleiding als ze dat willen.

Voor de begeleiding van studenten binnen de vakken en projecten is een aantal docenten ingezet die vanuit hun professionele kader voldoende ervaring hebben op dit gebied. De begeleiding van studenten buiten de vakken of projecten gebeurt door de studieloopbaanbegeleider. Aan elke student wordt een mentor toegewezen die hem tijdens de stageperiode bezoekt. Als een stage niet volgens de planning verloopt, kan de aangewezen mentor zowel door de stagiair als door de stagegever worden gevraagd als bemiddelaar op te treden. Van alle stagebezoeken wordt verslag gemaakt op basis van een format. Deze gegevens worden ingeleverd bij de studieleider. Gedurende de stage wordt minimaal één stage terugkomdag georganiseerd.

In de afstudeerfase worden studenten begeleid door een team van docenten die regelmatig bij elkaar komen om de voortgang van het examenproject te bespreken. Een aantal van deze docenten is ingezet voor de scriptiebegeleiding. Dat betekent dat één docent de student begeleidt bij het schrijven van de scriptie en dat deze docent in principe aan de student wordt toegewezen. Als een student toch graag een andere begeleider wil dan is dat mogelijk, maar door de kleinschaligheid van de opleiding soms ook lastig zo geven studenten aan in het gesprek met het panel. Studenten laten zich in het gesprek met het panel positief uit over de begeleiding door de vakdocenten, studieloopbaanbegeleiders, stagebegeleiders en afstudeerbegeleiders. Docenten zijn, zo geven zij aan, vanwege de kleinschaligheid van de opleiding goed bereikbaar en benaderbaar.

Kwaliteit van het personeel

Het onderwijs van de opleiding ArtCoDe wordt verzorgd door een team van 15 vaste docenten (in totaal 4,5 fte), daarnaast maakt de opleiding gebruik van gastdocenten. Alle docenten hebben een parttime aanstelling en beschikken over actuele praktijkervaring omdat zij ook werkzaam zijn in de beroepspraktijk. De helft van de docenten beschikt over een relevante masteropleiding en één docent is bezig met een promotietraject. Een aantal docenten doet onderzoek op master en doctoraal niveau of is universitair opgeleid. Alle docenten hebben scholing gehad in het soort praktijkgericht onderzoek dat onderdeel is van een ontwerp of beeldend proces. Veel docenten van de opleiding zijn pas recent aangesteld waardoor hun profiel en expertise nog meer is toegespitst op het vakgebied.

Bij de selectie van docenten let men, in lijn met het Fontys- en FHK-beleid, op de volgende zaken: inhoudelijke en didactische expertise, (ruime) praktijkervaring, scholing op minimaal hbo- en/of universitair niveau, de vaardigheid om praktijk en theorie te kunnen verweven en beschikken over coachingsvaardigheden.

De vakinhoudelijke breedte van de opleiding ArtCoDe is goed vertegenwoordigd door de achtergrond van de docenten. Nieuwe docenten krijgen begeleiding van een coach en volgen, als zij nog geen onderwijsbevoegdheid hebben, een didactische training. Aansluitend op het Fontysbeleid investeert de opleiding stevig in de didactische bekwaamheid van docenten, omdat zij vaak rechtstreeks uit de praktijk komen. De helft van de docenten heeft inmiddels een pedagogisch-didactische aantekening. Het streven is dat elke docent in september 2015 beschikt over de Basiskwalificatie onderwijs (BKO).

Het panel heeft gesproken met een deel van het docententeam en hun achtergronden bestudeerd en heeft kunnen vaststellen dat docenten beschikken over ruime vakinhoudelijke expertise, waarbij er een goede balans is tussen de kennis en ervaring binnen de ontwerpvakken van ArtCoDe. Het panel merkt hierbij op dat de opleiding meer aandacht kan besteden aan de ontwikkeling van het kritisch vermogen van docenten ten aanzien van de beoordeling en het geven van feedback aan studenten, zij vindt dat dit nu nog onvoldoende zichtbaar is.

De studenten en alumni die het panel heeft gesproken, zijn positief over de kwaliteit van de docenten. Het panel maakt uit deze gesprekken op dat de docenten didactisch zijn onderlegd en ruim voldoende inhoudelijke en praktische kennis hebben van de verschillende vakgebieden maar heeft hier en daar nog enige twijfel over het aanwezige artistieke vermogen. Alumni gaven in het gesprek met het panel aan dat ze de opleiding soms te theoretisch vonden en dat de onderbouwing van hun beoordelingen soms ook wat mager is. Ook stelt het panel vast dat docenten nieuwe ontwikkelingen, actuele onderwerpen en onderzoeksvaardigheden oppakken en integreren in het onderwijs. Studenten waarderen dit. Het panel is van mening dat de integratie van de actualiteit en het kritisch reflecteren hierop op een meer structurele basis kan plaatsvinden door steeds recente ontwikkelingen mee te nemen binnen de aangeboden projecten. Dit maakt de studie ook aantrekkelijker voor studenten zo vindt het panel.

Kwaliteit van de opleidingsspecifieke voorzieningen

Voor het onderwijs maakt de opleiding gebruik van de huisvesting, voorzieningen en faciliteiten van FHK. Het gebouw van FHK beschikt over verschillende werkplaatsen die door studenten gebruikt kunnen worden. Deze passen uitstekend bij het interdisciplinaire en crossmediale karakter van de opleidingen binnen FHK en voor de opleiding ArtCoDe in het bijzonder. Hierdoor is voor de opleiding samenwerking een belangrijk onderdeel van het curriculum. Een aantal werkplekken is zodanig ingericht dat ze geschikt zijn voor groepswork, maar hierbij moet de kanttekening worden gemaakt dat er op dit moment te weinig ruimtes zijn om samen te werken. De grote diversiteit van lokalen maakt het mogelijk om daarnaast de optimale configuratie voor een lestype aan te bieden. Daarnaast is er ruimte om op locatie, dat wil zeggen buiten het schoolgebouw, te werken. Dit wordt mede gefaciliteerd door de uitleen van apparatuur. Voor alle studenten die bezig zijn met hun afstuderen is een grote werkruimte beschikbaar aan de Rozenstraat waar studenten twee à drie keer per week worden bezocht door hun begeleider. Deze ruimte is van grote toegevoegde waarde voor de studenten. Op dit moment is voor de opleiding ArtCoDe de kwaliteit en de beschikbaarheid van de ruimtes binnen het FHK-gebouw niet altijd meer adequaat. De faciliteiten voor het opbergen van veelsoortig materiaal door studenten is niet optimaal en ook het medialab dat bedoeld was voor studenten van de opleiding ArtCoDe wordt steeds vaker door studenten van andere opleidingen gebruikt. Vanwege het interdisciplinaire karakter van alle FHK-opleidingen is uitbreiding van de werkruimtes zeer wenselijk.

In de mediatheekruimte van FHK zijn de mediatheken van alle kunstopleidingen samengevoegd tot één multidisciplinaire mediatheekvoorziening. Deze beschikt daardoor over een uitzonderlijk hoogstaande en uitgebreide verzameling van relevante literatuur op het gebied van alle praktische kunstvakken en relevante theoretische vakken alsmede vakdidactische onderwerpen. In deze mediatheek is ook de collectie boeken en beeldmateriaal van ArtCoDe ondergebracht. De ICT-voorzieningen worden binnen Fontys Hogescholen centraal aangeboden en beheerd.

De informatievoorziening aan studenten verloopt zowel mondeling als digitaal. Door de kleinschaligheid van de opleiding zijn contacten tussen docenten en studenten snel gelegd. Docenten zijn, zo blijkt uit de gesprekken met studenten, goed bereikbaar en benaderbaar. Daarnaast vinden studenten alle benodigde informatie en bronnen voor hun opleiding via de portal op het intranet (jaarrooster, speciale projecten, studiehandleidingen, OER en informatie over toetsing en examinering) en Progress (studieresultaten). Actuele roosterwijzigingen maakt de opleiding bekend via de opleidingsportal en docenten communiceren vaak ook zelf via mail of telefoon met hun studenten. Voor externe informatievoorziening beschikt de opleiding over een website. Elke week verschijnt er een nieuwsbrief voor docenten van ArtCoDe en ABV met daarin alle noodzakelijke informatie voor de komende twee weken.

Het panel heeft tijdens de bezoekdag een rondleiding gekregen door het gebouw en heeft met studenten, docenten en opleidingsmanagement gesproken over de kwaliteit van de onderwijsvoorzieningen. Het panel is van oordeel dat de opleiding beschikt over groot aantal goed geoutilleerde en ruime werk-, les- en computerlokalen en een mediatheek met een zeer uitgebreide collectie boeken, tijdschriften en digitale media. Studenten tonen zich in het gesprek met het panel tevreden over de kwaliteit van de onderwijsruimten, projectlokalen, werkplaatsen en ICT-voorzieningen. Ook over de informatievoorziening zijn ze tevreden.

Borging van de kwaliteit van de onderwijsleeromgeving

De kwaliteit van de onderwijsleeromgeving is op verschillende manieren geborgd. De curriculumcommissie van de opleiding is verantwoordelijk voor de inhoud, afstemming en onderwijskundige vormgeving van het curriculum en bewaakt de actuele aansluiting bij het beroeps- en opleidingsprofiel. De curriculumcommissie adviseert, in overleg met het opleidingsmanagement, over wijzigingen in het curriculum en de afzonderlijke projecten en vakken. De commissie baseert zich hierbij op adviezen van de opleidingscommissie, het docentenoverleg en de adviezen van de werkveldcommissie. Alle besluiten van de curriculumcommissie komen ter sprake in bovengenoemde overleggen en leiden waar nodig tot aanpassingen van de projecten en vakken. De studieleader is verantwoordelijk voor de inhoud en kwaliteit van het onderwijs.

Het panel stelt vast dat door de opleiding ArtCoDe, FHK en Fontys hogescholen verschillende aspecten van de onderwijsleeromgeving worden geëvalueerd. Voorbeelden van evaluaties zijn: de project- en vakevaluaties, de docentevaluaties, de NSE en alumni en werkveldonderzoek. Daarnaast bewaakt de opleiding de kwaliteit van de leeromgeving door de opleidingscommissie en de werkveldcommissie. Wel merkt het panel hierbij op dat de terugkoppeling van de evaluatieresultaten naar studenten beter en duidelijker kan.

Overwegingen en conclusie

Het panel stelt vast dat de opleiding studenten een inhoudelijk goed programma biedt dat is gebaseerd op de landelijk vastgestelde domeincompetenties en dat studenten voorbereidt op de beroepspraktijk. Alle opleidingscompetenties komen in de opleiding op verschillende niveaus aan bod. De verticale leerlijnen zorgen hierbij voor een duidelijke focus.

Het panel is positief over de kennis en vaardigheden die studenten door middel van de BoKS in het programma krijgen aangereikt. Het panel ziet in de inhoud van het curriculum voldoende actuele ontwikkelingen en toepassingen terug die spelen in de beroepspraktijk. Dit aspect van de opleiding wordt door de studenten zeer gewaardeerd evenals de nieuwe koers binnen de opleiding die voor meer dynamiek en elan zorgt bij zowel studenten als docenten. Het panel heeft voldoende voorbeelden gezien van actuele praktijkcasussen waar studenten aan werken.

Het panel constateert dat de opleiding de ambitie heeft een doorlopende onderzoeksleerlijn vorm te geven maar is van mening dat deze nog niet voldoende verankerd is in alle studiejaar. Ook merkt het panel op dat er in de onderzoekslijn meer verbanden gelegd moeten worden met de andere vakken van de opleiding, zeker als men de ontmoeting van disciplines (het multidisciplinaire werken) als een belangrijke voorwaarde voor innovatie ziet. De gesprekken die het panel hierover heeft gevoerd met studenten en docenten onderschrijven dit.

Het panel heeft gezien dat studenten goed worden begeleid tijdens hun studie, zowel inhoudelijk als organisatorisch. Docenten van ArtCoDe zijn zeer betrokken bij hun studenten en hebben ruim voldoende kennis van de beroepspraktijk. Studenten en alumni hebben in het gesprek met het panel aangegeven dat ze de begeleiding van de docenten erg goed vinden. Het panel heeft tijdens het visitatiebezoek kennis gemaakt met (een deel van) het docententeam. Op basis van de curricula vitae van de docenten en de gesprekken stelt het panel vast dat docenten over voldoende vakinhoudelijke en praktische kennis beschikken om studenten inhoudelijk en didactisch goed onderwijs te bieden.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Bevindingen

Systeem van toetsing

De opleiding heeft het onderwijs georganiseerd rondom projecten die studenten gezamenlijk uitvoeren. De verschillende vakmodules zijn ook ingericht rondom deze projecten, zodat steeds de juiste kennis en kunde 'just in time' wordt aangereikt. Op deze manier ontwikkelen studenten saamhorigheid en leren zij aan de hand van realistische praktijksituaties.

In het toetsbeleid van de opleiding zoals dat is vastgelegd in het *Toetsbeleid 2012-2015 ArtCoDe*, is deze projectorganisatie het uitgangspunt en kent drie algemene kenmerken die bepalend zijn voor het systeem van toetsing:

1. De opleiding heeft een ontwikkelingsgerichte visie op onderwijs, dat wil zeggen dat de kennis en kunde van de student tijdens de opleiding steeds verder wordt ontwikkeld en groter wordt. Het systeem van toetsing is zodanig ingericht dat het deze groei op verschillende manieren zichtbaar maakt.
2. Het onderwijs is georiënteerd op het beroep, dit is ook in de toetsing zichtbaar waarbij de echte praktijksituatie steeds meer wordt nagebootst.
3. Het onderwijs is erop gericht dat de student zich ontwikkelt tot een beroepsbeoefenaar die zijn artistieke keuzes kan verantwoorden, die een helder beeld heeft van de ontwikkelingen in zijn vak en die zijn eigen handelen kritisch bekijkt en kan bijstellen. De student laat zijn ontwikkeling op dit punt zien in alle toetsvormen.

De toetsing binnen de opleiding heeft de volgende vier functies:

- **Selectie.** Aan de hand van summatieve toetsen wordt vastgesteld of de student de gestelde doelen heeft bereikt en recht heeft op de daarbij behorende studiepunten.
- **Feedback.** Het werk van de student wordt becommentarieerd met het doel inzicht te geven in zijn ontwikkeling. Dit gebeurt ook bij formatieve toetsen. Hierbij krijgt de student geen studiepunten.
- **Beroepsgericht.** De toetsing hierbij is vooral gericht op de brede context van 'de ontwerper' waarbij de opdrachtgever steeds meer in beeld komt tijdens de studie.
- **Onderwijsevaluatie.** De toetsresultaten geven inzicht in de mate waarin het aangeboden onderwijs de gestelde doelen realiseert.

De opleiding onderscheidt vier hoofdvormen van summatieve toetsing (competentie-examens, vakoverstijgende beoordelingen, stage- en scriptiebeoordeling) en twee vormen van formatieve toetsing (project- en vakbeoordelingen) die aansluiten bij het didactisch concept van ArtCoDe. Door formatieve toetsing vindt monitoring plaats om de vordering van de student te kunnen volgen en worden eventuele problemen signaleerd. Summatieve toetsing is gericht op de borging van het (eind)niveau.

De examencommissie is verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van toetsing en examinering. De examencommissie is op FHK-niveau georganiseerd en wordt geleid door een onafhankelijk voorzitter en een ambtelijk secretaris. Zij bestaat uit uitvoerende kamers (één per sector binnen FHK) waarvan de voorzitters zitting hebben in de beleidskamer (dit is de centrale examencommissie van FHK). De uitvoerende kamers op sectorniveau zijn samengesteld uit leden die de opleidingen vertegenwoordigen. Om de kwaliteitsborging en transparantie van de toetsing te borgen, is door de examencommissie een toetscommissie ingesteld. De toetscommissie van ArtCoDe bestaat uit drie docenten waaronder de studieleader. De toetscommissie ziet toe op de borging van de uitgangspunten zoals die staan beschreven in het *Toetsbeleid 2012-2015 ArtCoDe*. De toetscommissie doet periodiek onderzoek naar de toetspraktijk binnen de opleiding en rapporteert hierover naar de examencommissie. Ook ondersteunt de toetscommissie teams en docenten bij de implementatie van het toetsbeleid.

Een studiejaar bestaat uit vier perioden, aan het eind van elke periode vindt toetsing plaats. Als een vak over meerdere perioden loopt, wordt dat vak aan het eind van de periode formatief getoetst en bij de afsluiting van het jaar summatief. De toetsvorm is vooraf bekend bij de studenten. In overeenstemming met de *OER 2013-2014*, krijgt de student de betreffende studiepunten toegekend wanneer de toets met goed gevolg is afgelegd. Voor studenten is de toetsing transparant middels de informatieverstrekking via de OER, de studiegids ArtCoDe 2013-2014 en de CLOTS-schema's, de resultaten worden vastgelegd in Progress (het studievoortgangssysteem). Via Progress kunnen studenten hun studieresultaat online inzien. Voor alle toetsen geldt dat er inzage- en bewaarrecht is.

Het panel heeft tijdens de bezookdag verschillende toetsen bestudeerd en oordeelt positief over het niveau, de relevantie en de inhoud van de toetsen. Deze sluiten aan bij het onderwijs, zo vindt het panel. Het panel stelt vast dat alle competenties op meerdere momenten in het programma worden getoetst op een steeds hoger niveau. Het panel merkt hierbij op dat het belangrijk en noodzakelijk is dat de toetscommissie de toetsen vooraf én achteraf beoordeelt, hierover feedback geeft aan docenten en verslag doet van haar bevindingen aan de examencommissie.

Ook heeft het panel tijdens de bezookdag gesproken met leden van de examencommissie, toetscommissie, curriculumcommissie en opleidingscommissie. Het panel heeft op basis van deze gesprekken kunnen vaststellen dat de organisatie van deze commissies goed en planmatig in elkaar zit en dat betrokkenen hun taak op adequate wijze vervullen.

Realisatie van de beoogde eindkwalificaties

Algemeen

In het vierde jaar van de opleiding staat het afstuderen centraal en werkt de student aan de ontwikkeling van de competenties op het beoogde eindniveau. In het afstuderen wordt het proces (portfolio over de totstandkoming van het onderzoek), het product (het afstudeerproduct) en het concept (het onderzoeksverslag: de scriptie) beoordeeld.

De scriptie moet zijn goedgekeurd voordat de student mag beginnen aan het competentie-examen. Het competentie-examen is een eindexamenexpositie waarbij altijd ook een externe gecommitteerde aanwezig is. De procedures en eisen met betrekking tot het afstuderen, staan beschreven in de handleiding *Afstuderen 2013*.

De realisatie van de eindkwalificaties wordt geborgd door de volgende elementen:

- de afstudeerstage wordt beoordeeld door meerdere assessoren, zowel uit de praktijk als van de opleiding zelf;
- het afstudeeronderzoek (de scriptie) wordt door twee assessoren beoordeeld op onderzoeksinhoudelijke criteria;
- tijdens de gehele afstudeerfase wordt de student intensief begeleid, zo nodig krijgt hij extra begeleiding als daar aanleiding toe is;
- de student mag het competentie-examen pas voorbereiden nadat de opleiding hiervoor het 'groene licht' heeft gegeven;
- in het competentie-examen afstudeerfase toont de student aan dat hij alle competenties op eindniveau beheerst. Hierbij worden concept, product en proces beoordeeld door meerdere assessoren volgens vooraf opgestelde criteria.

Naast bovenstaande elementen is de kwaliteit van het eindniveau nog extra geborgd doordat bij het eindexamen externe deskundigen zijn betrokken. Zij bekijken niet alleen de kwaliteit van het examenwerk maar ook die van het examen als instrument om de kwaliteit te monitoren. Door deze methodiek is de opleiding verzekerd van een onafhankelijk en kritische externe blik gedurende het gehele afstudeerproces. Bovendien worden alle examenwerken gedurende een korte periode opengesteld voor een groter publiek waardoor iedereen kennis kan nemen van de kwaliteit van het afstudeerwerk. Deze vorm van openheid is alleen te zien bij de hbo kunst- en vormgeversopleidingen.

Beoordeling afstudeerwerken

Om een oordeel te kunnen geven over de realisatie van de beoogde eindkwalificaties door studenten van de opleiding ArtCoDe heeft het panel vijftien afstudeerwerken bestudeerd. De afstudeerwerken zijn geselecteerd op 1. evenwichtige spreiding van het eindcijfer in een range van zes tot negen en 2. over de laatste twee jaren van afstuderen. In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van de studentnummers waar het panel het afstudeerwerk van heeft bestudeerd. Het panel heeft de afstudeerwerken beoordeeld met gebruikmaking van de formulieren van de opleiding en het panel heeft gekeken naar de methodische aanpak, het resultaat van het werk, het afstudeerniveau en de beoordeling door de opleiding.

Het panel stelt vast dat alle vijftien producten voldoen aan het bachelorniveau en dat alle studenten terecht zijn afgestudeerd. Het panel constateert hierbij dat er erg veel aandacht uit gaat naar de theoretische onderbouwing wat soms ten koste gaat van de kwaliteit van het beeldende werk. Het panel vindt dat de opleiding scherper moet toezien op de ontwikkeling van het kritisch vermogen van de student ten aanzien van het beeldende werk en de artistieke kwaliteit.

Het panel is positief over de verbetermaatregelen, onder andere het schrijven van de scriptie waarmee de student nu in jaar 3 start, die de vernieuwde opleiding ArtCoDe vanaf 2012-2013 heeft ingezet ten aanzien van het afstuderen. Het panel ziet dit ook terug in de afstudeerwerken van deze lichting studenten.

De beoordeling van het afstudeerwerk gebeurt door een aantal examinatoren waaronder altijd een externe examiner. De opleiding gebruikt hiervoor een beoordelingsformulier. Het panel heeft de beoordelingsformulieren bestudeerd en heeft kunnen constateren dat er sprake is van een zorgvuldige procedure, waarbij duidelijk te volgen is hoe de afzonderlijke beoordelaars tot hun conclusie zijn gekomen. Ook heeft het panel gezien dat de beoordelingsformulieren van de scripties in de afgelopen twee jaren zijn aangepast en verbeterd waarmee het panel constateert dat de kwaliteit steeds beter wordt en er ook daadwerkelijk sprake is van een PDCA-cyclus.

Tijdens de bezoekdag heeft het panel met vertegenwoordigers van het werkveld gesproken over het niveau van de afgestudeerden. Zij zijn positief over het niveau van de studenten en het functioneren in de organisatie/het bedrijf. Uit de gesprekken met afgestudeerden blijkt dat ze tevreden zijn over de aansluiting van de opleiding op de beroepspraktijk. De opleiding geeft blijk van adequate aanpassing van het curriculum op basis van de veranderende arbeidsmarkt en uitstroomprofielen.

Overwegingen en conclusie

Het systeem van toetsing dat de opleiding hanteert is degelijk, zo stelt het panel vast. De opleiding gebruikt voldoende variatie aan toetsvormen die passen bij de onderwijsvormen, de leerdoelen en de lesstof. Het panel vindt de kwaliteit van de toetsen voldoende (inhoudelijk relevante en begrijpelijke vraagstellingen/opdrachten) en stelt vast dat alle competenties op meerdere momenten in het programma worden getoetst, op een steeds hoger niveau. De beoordeling is voor studenten inzichtelijk gemaakt in de CLOTS-schema's en de projectopdrachten. Het panel ziet dat de opleiding aandacht heeft voor de kwaliteitsbewaking van toetsen, hierin spelen de examencommissie en toetscommissie een belangrijke rol.

De eindwerkstukken die het panel heeft bestudeerd zijn allemaal van voldoende niveau en in lijn met de eindkwalificaties die de opleiding heeft geformuleerd. Het panel vindt de cijfermatige beoordelingen van de afstudeerwerken passend; studenten zijn dan ook terecht geslaagd. Het panel is positief over de inzet van een externe geëngageerde bij de beoordeling van het eindexamenwerk als onafhankelijke kritische monitor gedurende het totale afstudeerproces.

Ook de tevredenheid van het werkveld ten aanzien van de bruikbaarheid van de afstudeeropdrachten, vindt het panel belangrijk en positief.

Het panel heeft wel kanttekeningen bij de artistieke en beeldende kwaliteit die zij nog niet voldoende herkent in de afstudeerwerken, het panel vindt dat de opleiding dit proces beter kan bewaken. Het panel heeft een bezoek gebracht aan de praktijk- c.q. onderzoeksruimtes van de vierdejaars studenten en vindt deze onmisbaar als 'onderzoeksfunctie' voor de ontwikkeling van de creativiteit en de kritische blik van studenten op hun beeldende werk.

Het panel komt op basis van bovenstaande overwegingen tot het oordeel **voldoende**.

3 Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
1 Beoogde eindkwalificaties	Voldoende
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoende
3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	Voldoende

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Art Communication and Design van Fontys Hogescholen als **voldoende**.

4 Aanbevelingen

Standaard 1 Beoogde eindkwalificaties

De opleiding ArtCoDe kiest een heel eigen profiel en heeft daardoor een bijzondere positie ingenomen. Het panel adviseert de opleiding dit nog explicieter en specifiek zichtbaar te maken in het opleidingsprogramma.

Het separaat denken in theorie en praktijk lijkt niet meer te passen binnen het nieuwe onderwijssysteem. Het panel adviseert de opleiding om denken en doen, theorie en praktijk, lerend onderzoeken en onderzoekend leren zo geïntegreerd mogelijk in de leerlijnen te verankeren.

Het panel adviseert de opleiding om zich vooral te richten op de (EU) regio (Nederland-België) en niet te snel over te gaan op een volledig Engelstalige opleiding. Als de Engelse taal toch belangrijk is voor het beroep geeft het panel de opleiding in overweging om deze te oefenen via teksten of bij het uitvoeren van een opdracht.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het panel geeft de opleiding in overweging om experts op het gebied van het ruimtelijk ontwerp aan te stellen als docent, omdat het in de opleiding ook gaat om ruimtelijk ontwerp met toepassingen in en op interieurarchitectuur en architectuur.

De rol van de ontwerper en de rol van docent is sterk aan het veranderen, het panel adviseert de opleiding om dit scherp te bewaken, open te blijven staan voor nieuwe ontwikkelingen en flexibiliteit te behouden om hier op tijd op in te spelen.

Omdat bij de opleiding ArtCoDe de toegepaste beeldende kunst die gericht is op communicatie een belangrijk onderdeel vormt, geeft het panel de opleiding in overweging om een academicus uit de kunstwetenschappen en/of semantiek toe te voegen aan het docententeam.

Het panel geeft de opleiding in overweging om meer aandacht te besteden aan de praktijk-c.q. onderzoeksruimtes van de vierdejaars studenten omdat deze een onmisbare onderzoeksfunctie hebben tijdens het afstuderen. Hierop aansluitend adviseert het panel de opleiding om de 'vrije ruimte' om te kunnen experimenteren, te koesteren, zowel letterlijk als figuurlijk.

Standaard 3 Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Het panel adviseert de opleiding om het feedbacksysteem in het nieuwe onderwijsprogramma op een heldere en adequate manier door te ontwikkelen. Het panel denkt hierbij aan het ontwikkelen van een eigen vocabulair met duidelijke beoordelingscriteria die passen bij een zelfstandig, individueel leertraject van de onderzoekende ontwerper en het meer projectmatiger werken.

Het panel geeft de opleiding in overweging om het onderzoek meer te richten op de praktijk en het vakgebied dan te werken vanuit een filosofisch theoretisch kader. In aansluiting hierop zou de opleiding inhoudelijke thema's kunnen aandragen en studenten deze via onderzoek onder andere in en naar communicatiemediën en -technieken, laten onderzoeken.

5 Bijlagen

Bijlage 1: Eindkwalificaties van de opleiding

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
A1 Creërend vermogen beeldende kwaliteit, proces en ontwikkeling	A1.1 je kunt-eventueel op aangeven van de docent- zelfstandig beeldend onderzoek verrichten	A1.1 je ontwikkelt een autonome beeld- en ontwerptaal dmv onderzoek en gericht experiment. Je ontwikkelt concepten en ideeën en toont daarbij een eigen, oorspronkelijke opvatting te hebben;	A - je verricht zelfstandig onderzoek naar authentiek beeld; het beeldend proces kent daarbij een samenhang tussen vorm en inhoud en geeft blijk van visie en specialisatie; - de vormgeving en inrichting van je eindpresentatie ondersteunen je ontwerpende en beeldende visie; - je toont de ambitie te willen excelleren. je toont inzicht in het ontwerpproces: van analyse, strategie, concept naar beeld.
	A1.2 je kan een gevarieerde beeldenreeks laten zien gebaseerd op experiment	A1.2 je durft uit het kader te denken en besteedt meer dan voldoende aandacht aan het ontwerpend verbeelden;	
	A1.3 je verkent je eigen voorkeuren, passie en eigenheid	A1.3 je hebt een begin gemaakt met het ontwikkelen van een persoonlijke artistieke visie en toont aan deze visie verder te willen ontwikkelen;	

	nivo 1 propedeuse	nivo 2 hoofdfase	nivo 3 afstudeerfase
A2 Creërend vermogen groei en vernieuwing, persoonlijke werkwijze en eigen beeldende visie	A2.1 je kunt ideeën beeldend vertalen en experimenteert hierbij met verschillende materialen	A2.1 Je ontwikkelt beeldende en ontwerpende vaardigheden alsmede een persoonlijke werkwijze, gekenmerkt door samenhang in verscheidenheid;	Niveau 3 A - je ontwerpproces wordt kwalitatief gekenmerkt door betekenisvolle variaties binnen de door jou geformuleerde opdracht en werkwijze; waarom niet bij A I - je zet je bevindingen in ten voordele van de verdere ontwikkeling van een oeuvre en de beroepspositie; - je toont in staat te zijn om nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden te verwerven met betrekking tot technieken, materialen, verwerkings- en toepassingsmogelijkheden, publieksbenadering en de beroepsopvatting.
	A2.2 je staat open voor andere verwerkingsmogelijkheden	A2.2 je toont inzicht in de diverse media die voor communicatie kunnen worden ingezet, breedte van de media;	
	A2.3 je toont diversiteit in materiaal en techniek	A2.3 Je toont de ambitie bij te willen dragen aan een cultuur met een kwalitatief hoogwaardig vorm- en beeldgebruik;	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
A3 Creërend vermogen theoretisch onderzoek en brongebruik	A3.1 je geeft blijk van een onderzoekende houding; je kunt een bronnenverzameling aanleggen	A3.1 je formuleert onderzoeksvragen;	A3.1 - je verricht zelfstandig onderzoek naar een zelfgekozen thema van kunsthistorische en vakbeschouwelijke aard; - je bent in staat het concept en het proces van die opdracht nauwkeurig te beschrijven;
	A3.2 je kunt beelden plaatsen in de tijd en toont daarbij samenhang tussen de beelden en de behandelde periode	A3.2 je toont inzicht in : - de cultuurhistorische samenhang van de diverse ontwerp- en kunstdisciplines; - de belangrijkste iconografische thema's; - de samenhang tussen ontwerputingen en kunstuitingen uit verschillende periodes; - de breedte van de beroepspraktijk.	A3.2 je laat ontwerptheoretische kennis en inzicht in geïntegreerde vorm zien, en je toont aan waarop je eigen ontwerpen kunnen communiceren;
	A3.3 je kunt een vakbeschouwelijk begrippenapparaat hanteren		A3.3 je kunt verworven kennis vernieuwend verbreden en/of verdiepen, je toont daarbij oorspronkelijkheid en inventiviteit.
			A3.4 Je bent in staat je concepten te beschrijven en binnen je eindopdracht te realiseren.

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
B Vermogen tot kritische reflectie t.a.v. eigen werk en dat van anderen	B1 je kunt reflecteren op eigen werk, hanteert bronnenmateriaal en toont een relatie daarmee in je beelden	B1 je beschikt over 'beschouwingsvermogen' dat o.a. blijkt uit het kunnen onderhouden van een beeldend en ontwerpend proces in inhoudelijke en materiele zin;	niveau 3 B - je analyseert je eigen werk en kan de resultaten daarvan mondeling en schriftelijk verwoorden; - je legt een relatie tussen je eigen werk en de ontwikkeling binnen het vakgebied, zowel nationaal als internationaal; - je kunt je eigen werk en werkwijze kritisch beschouwen en zonodig verder ontwikkelen;
	B.2 je gaat in op oriëntatie en onderzoeksvragen, en je verwerkt nieuwe standpunten op zichtbare wijze	B2 je bent bewust van de belangrijkste opvattingen en ideeën die in verschillende cultuurperiodes gehanteerd worden, en de mogelijke invloed daarvan op je eigen werk;	
	B.3 je stelt prioriteiten en verdeelt beschikbare tijd efficiënt voor jezelf	B3 je bent in staat om je opvattingen over het beroep te verwoorden, en planmatig aan de gewenste beroepsmatige ontwikkeling te werken;	
		B4 je hebt een goed beeld van je sterke en zwakke kanten en je hebt een oorspronkelijke methode om aan je ontwikkeling te werken.	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdase	nlvo 3 afstudeerfase
C Communicatief vermogen	C.1 je hebt kennis van de leef- en ervaringswereld van verschillende doelgroepen	C1 Je bent je bewust van de wijzen waarop je met doelgroepen kunt communiceren en houdt daar rekening mee bij het ontwikkelen van concepten, cq. ideeën.	C - je gaat contacten aan die relevant zijn voor een netwerk en weet dit netwerk vervolgens te onderhouden; - je toont in staat te zijn met opdrachtgevers en andere betrokkenen over de inhoudelijke aspecten en financiële voorwaarden van een opdracht te onderhandelen. -Je toont aan tekst- en taalvaardig te zijn bij het ontwerpen van communicatie uitingen.
	C.2 je bent in staat om doelgericht met je werk te communiceren	C2 Je bent je bewust van de wijze waarop je met elkaar vakinhoudelijk kunt communiceren.	
		C3 je demonstreert de ambitie om bekendheid aan het eigen werk te geven.	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
D Conceptueel vermogen	D.1 je kan verschillende concepten bedenken	D1 je ontwikkeld abstract denkvermogen tbv het bedenken van concepten	D -Je bent in staat je meerdere concepten te bedenken en te beschrijven en van daaruit een gefundeerde keuze te maken en te presenteren -van hieruit ben je in staat beelden te maken
		D2 je bent in staat om op abstracte wijze meerdere concepten te bedenken en te formuleren binnen een opdracht	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
E Interpersoonlijk vermogen: houding binnen je studie en in sociaal verband	E.1 je houdt zichtbaar rekening met anderen	E1 je toont betrokkenheid en enthousiasme op de ABV;	E je functioneert open en oprecht in een sociaal verband - waaronder begrepen: de stageplek - en communiqueert daarbij effectief door bijvoorbeeld te luisteren, samen te vatten, te vragen en te beantwoorden in groepsoverleg en groepspresentaties. Je neemt een (pro)actieve houding aan om noodzakelijke vaardigheden eigen te maken. Je toont doorzettingsvermogen en discipline om ontwerptrajecten te overzien, afspraken te bewaken en na te komen en tot een bevredigend eind te brengen.
	E.2 je kunt je ideeën verwoorden voor anderen, en je staat open voor andere meningen	E2 Je bent in staat je concept en eigen proces en werk op adequate wijze te presenteren en toe te lichten, en communiceert daarbij doelgericht in beeld, woord en geschrift;	
	E.3 je kunt een verslag schrijven	E3 Je werkt gedisciplineerd met betrokkenheid en overtuiging aan je opdrachten en proces.	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
F Vermogen tot samenwerking	F1 je levert een actieve bijdrage aan groepsbesprekingen, met respect voor anderen	F1 je kunt kritiek verwerken en ernaar handelen; F2 je bent in staat je eigen opvattingen en bekwaamheden in een samenwerkingsverband in te zetten.	F - je toont aan dat je in staat bent je eigen doelen te realiseren in samenwerking met anderen; - je gaat doelgericht en respectvol om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het ontwerp- en productieproces.
	F2 je houdt rekening met de kritiek van anderen en kunt deze plaatsen	F3 Je initieert plannen en neemt een actieve rol in om gezamenlijke doelen te bereiken.	
	F3 je stelt je begeleidbaar op		

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
G Omgevingsgerichtheid: gerichtheid op culturele, maatschappelijke en vakinhoudelijke verschijnselen zowel nationaal als Internationaal.	G.1 je houdt je op de hoogte van het vakgebied, kunst en cultuur; je bezoekt op eigen gelegenheid onder meer tentoonstellingen, symposia en theatervoorstellingen	G1 Je neemt deel aan discussies over het brede vakgebied van Visuele Communicatie;	G Je toont engagement ten aanzien van maatschappelijke ontwikkelingen en kan je hierdoor laten inspireren. Je houdt je op de hoogte van kunst en cultuur en bezoekt regelmatig culturele evenementen in binnen-en buitenland of neemt deel aan lezingen en symposia.
		G2 Je houdt je op de hoogte van het werk en de visie van ontwerpers en beeldend kunstenaars uit eigen en andere culturen, en laat je inspireren hierdoor.	
	G.2 je geeft inzicht in je inspiratiebronnen en houdt deze actueel	G3 Je richt je in je ontwerpen op de gebruiker en verwerft kennis die noodzakelijk is om adequaat op gebruikers in te spelen;	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
A Creërend vermogen beeldende kwaliteit, proces en ontwikkeling <i>de student kan vanuit een eigen idee en visie een concept ontwikkelen voor communicatiemiddelen en dat concept tot realisatie brengen</i>	A1 je kunt-eventueel op aangeven van de docent- zelfstandig beeldend onderzoek verrichten	A1 je ontwikkelt een autonome beeld- en ontwerptaal dmv onderzoek en gericht experiment. Je ontwikkelt concepten en ideeën en toont daarbij een eigen, oorspronkelijke opvatting te hebben;	A - je verricht zelfstandig onderzoek naar authentiek beeld; het beeldend proces kent daarbij een samenhang tussen vorm en inhoud en geeft blijk van visie en specialisatie; - de vormgeving en inrichting van je eindpresentatie ondersteunen je ontwerpende en beeldende visie; - je toont de ambitie te willen excelleren. je toont inzicht in het ontwerpproces: van analyse, strategie, concept naar beeld. - je toont in staat te zijn om nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden te verwerven met betrekking tot technieken, materialen, verwerkings- en toepassingsmogelijkheden, publieksbenadering en de beroepsopvatting.
	A2 je kan een gevarieerde beeldenreeks laten zien gebaseerd op experiment en met diversiteit in materiaal en techniek	A2 je durft uit het kader te denken en besteedt meer dan voldoende aandacht aan het ontwerpend verbeelden; je toont inzicht in de diverse media die voor communicatie kunnen worden ingezet, breedte van de media;	
	A3 je verkent je eigen voorkeuren, passie en eigenheid	A3 je hebt een begin gemaakt met het ontwikkelen van een persoonlijke artistieke visie en toont aan deze visie verder te willen ontwikkelen;	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
B Vermogen tot kritische reflectie t.a.v. eigen werk en dat van anderen met gebruik van oa theoretisch onderzoek en brongebruik <i>de student kan het eigen werk en dat van anderen beschouwen, analyseren, duiden en beoordelen</i>	B1 je kunt reflecteren op eigen werk, hanteert bronnenmateriaal en toont een relatie daarmee in je beelden	B1 je formuleert onderzoeksvragen en je kunt reflecteren op eigen werk en dat van anderen	niveau 3 B - je analyseert je eigen werk en kan de resultaten daarvan mondeling en schriftelijk verwoorden; - je legt een relatie tussen je eigen werk en de ontwikkeling binnen het vakgebied, zowel nationaal als internationaal; - je kunt je eigen werk en werkwijze kritisch beschouwen en zonodig verder ontwikkelen; - je verricht zelfstandig onderzoek naar een zelfgekozen thema van kunsthistorische, vakbeschouwelijke of mediatheoretische aard, met behulp van een bewust gekozen onderzoeksmethodiek - je bent in staat het concept en het proces van die opdracht nauwkeurig te beschrijven;
	B.2 je gaat in op oriëntatie en onderzoeksvragen, en je verwerkt nieuwe standpunten op zichtbare wijze	B2 je bent bewust van de belangrijkste opvattingen en ideeën die in verschillende cultuurperiodes gehanteerd worden, en de mogelijke invloed daarvan op je eigen werk;	
	B.3 je kunt een vakbeschouwelijk begrippenapparaat hanteren	B3 je toont inzicht in de verschillende ontwerpmethodieken	
		B4 je onderzoekt conceptontwikkeling en positionering	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdase	nlvo 3 afstudeerfase
C vermogen tot groei en vernieuwing <i>de student kan het vakmanschap, de persoonlijke invulling van de beroepssituatie - en zijn of haar artistiekeit verder ontwikkelen en verdiepen</i>	C.I onder begeleiding van een docent je werkproces leren ontwikkelen en leren reflecteren	C.I zelfstandig je werkproces op gang brengen en vernieuwen, leren uit de box te denken	C -je kan jezelf verder ontwikkelen, je werkproces en je concepten door oefening, reflectie en ervaring -je bent in staat om op abstracte wijze meerdere concepten te bedenken en te formuleren binnen een opdracht

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
D organiserend vermogen <i>de student kan een inspirerende en functionele werksituatie voor zichzelf opzetten en in stand houden.</i>	D je kan binnen de kaders van de school je eigen werkproces praktisch plannen en uitvoeren	D.1 je leert binnen je eigen werkproces praktisch plannen en uitvoeren met als doel een professioneel resultaat	D -je je kan alle activiteiten in en om het werkproces praktisch plannen en uitvoeren met een professioneel resultaat -je hebt een persoonlijke visie waarmee je professioneel aan de slag kunt gaan -je weet een netwerk op te bouwen
		D.2 Je leert de functioneren binnen verschillende rollen (regisseur, maker en editor/verzamelaar)	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
E Communicatief vermogen <i>de student kan een opdracht verwerven en interpreteren, effectief het werk presenteren en toelichten en erover onderhandelen met opdrachtgevers en andere betrokkenen</i>	E.1 je hebt kennis van de leef- en ervaringswereld van verschillende doelgroepen	E1 Je bent je bewust van de wijzen waarop je met doelgroepen kunt communiceren en houdt daar rekening mee bij het ontwikkelen van concepten, cq. ideeën.	E - je gaat contacten aan die relevant zijn voor een netwerk en weet dit netwerk vervolgens te onderhouden; - je toont in staat te zijn met opdrachtgevers en andere betrokkenen over de inhoudelijke aspecten en financiële voorwaarden van een opdracht te onderhandelen. -Je toont aan tekst- en taalvaardig te zijn bij het ontwerpen van communicatie uitingen. - je kan je conceptontwikkeling, thematiek en positionering in het vakgebied beschrijven, beargumenteren en verantwoorden
	E.2 je bent in staat om doelgericht met je werk te communiceren	E2 Je bent je bewust van de wijze waarop je met elkaar vakinhoudelijk kunt communiceren.	
	E.3 je kan je eigen werkproces beschrijven en presenteren	E3 Je bent in staat je concept en eigen proces en werk op adequate wijze te presenteren en toe te lichten, en communiceert daarbij doelgericht in beeld, woord en geschrift;	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
F Omgevingsgerichtheid: gerichtheid op culturele, maatschappelijke en vakinhoudelijke verschijnselen zowel nationaal als Internationaal. <i>de student is in staat om verbanden te leggen tussen het eigen werk en dat van anderen en tussen het eigen werk en het publiek</i>	F1 je houdt je op de hoogte van het vakgebied, kunst en cultuur; je bezoekt op eigen gelegenheid onder meer tentoonstellingen, symposia en theatervoorstellingen	F1 Je neemt deel aan discussies over het brede vakgebied van de Kunsten	F -Je toont engagement ten aanzien van maatschappelijke ontwikkelingen en kan je hierdoor laten inspireren. Je houdt je op de hoogte van kunst en cultuur en bezoekt regelmatig culturele evenementen in binnen-en buitenland of neemt deel aan lezingen en symposia. - je kan je positioneren met je werk op een heldere manier binnen het vakgebied en de beroepscontext
	F2 je geeft inzicht in je inspiratiebronnen en houdt deze actueel	F2 Je houdt je op de hoogte van het werk en de visie van ontwerpers en beeldend kunstenaars uit eigen en andere culturen, en laat je inspireren hierdoor.	
		F3 Je richt je in je ontwerpen op de gebruiker en verwerft kennis die noodzakelijk is om adequaat op gebruikers in te spelen;	

	nlvo 1 propedeuse	nlvo 2 hoofdfase	nlvo 3 afstudeerfase
G Vermogen tot samenwerking <i>de student kan in een samenwerkingsverband een actieve bijdrage leveren aan de totstandkoming van een product of proces</i>	G.1 je levert een actieve bijdrage aan groepsbesprekingen, met respect voor anderen	G1 je bent in staat samen te werken binnen een interdisciplinaire context	FG - je toont aan dat je in staat bent je eigen doelen te realiseren in samenwerking met anderen; - je gaat doelgericht en respectvol om met de verschillende rollen, verantwoordelijkheden en belangen in het ontwerp- en productieproces.
	G.2 je houdt rekening met de kritiek van anderen en kunt deze plaatsen	G2 je bent in staat je eigen opvattingen en bekwaamheden in een samenwerkingsverband in te zetten.	
	G.3 je kunt kritiek verwerken en ernaar handelen;	G3 Je initieert plannen en neemt een actieve rol in om gezamenlijke doelen te bereiken.	

Bijlage 2: Overzicht opleidingsprogramma

4.3 CURRICULUM ARTCODE 2013-1014

Het curriculum de academy for Art, Communication and Design is nog deels in ontwikkeling.
Deze studiegids wordt nog steeds aangevuld en verbeterd.

Voor wat betreft belangrijke data voor ArtCoDe verwijzen we naar <https://portal.fontys.nl/instituten/FHK/Beeldend/ArtCoDe/Pages/default.aspx>

4.3.1 ARTCODE 1

trimester 1 periode 1 tot eind nov	Trimester 2 Periode 1 tot eind april	Trimester 3 Periode 1 juni-juli
<i>Modules:</i> Kunst- en Cultuurtheorie Beeld en ontwerp Bewegend beeld Geluidsontwerp Interactie ontwerpen Ruimtelijk ontwerp Fotografie SLB Studievaardigheden COV Computervaardigheden	<i>Modules:</i> Kunst- en Cultuurtheorie Beeld en ontwerp Bewegend beeld Geluidsontwerp Interactie ontwerpen Ruimtelijk ontwerp textiel SLB Studievaardigheden COV Computervaardigheden	<i>Workshops:</i> <i>Grafiek</i> <i>Keramik</i> <i>Cameratechnieken</i> <i>Tekenen</i>
Periode 2 Periode 2 dec-kerst <i>Project I</i> Time based Space Relatie: Time Based Media	Periode 2 Periode 2 mei <i>Project II</i> Skype project Relatie: interactive media and performance	 <i>Hertentamens, lezingen, beoordelingen, competentie examens</i>

4.3.2 ARTCODE 2

trimester 1 periode 1 tot eind nov <i>Modules:</i> Kunst- en Cultuurtheorie Storytelling Beeld en ontwerp Bewegend beeld Geluidsontwerp Interactie ontwerpen Interactieve textiel Ruimtelijk ontwerp Imaging Periode 2 Periode 2 dec-wk 1 <i>Project 1</i> Rockproject	Trimester 2 Paradox project <i>Modules:</i> Vakbeschouwing Mediatheorie Beroepsvoorbereiding <i>Geïntegreerd in het project:</i> Bewegend beeld Geluidsontwerp Interactie ontwerpen Interactieve textiel Ruimtelijk ontwerp Imaging	Trimester 3 Periode 1 juni-juli <i>Workshops:</i> <i>presentatie</i> <i>Project maken</i> <i>Hertentamens, lezingen,</i> <i>beoordelingen, competentie</i> <i>examens</i>
---	---	--

4.3.3 ARTCODE 3

trimester 1 periode 1 t/m week 43	Trimester 2 Periode 1 tot eind april	Trimester 3 Periode 1 juni-juli
<i>Project I</i> <i>Trento</i>	<i>Project I</i> <i>Tspoorzone</i>	<i>Scriptiebegeleiding</i>
<i>Project II</i> <i>designweek</i>	<i>Project II</i> <i>blauwbaard</i>	
Periode 2 Periode 2 wk 43-wk51	Periode 2 Periode 2 tot eind mei	<i>Hertentamens, lezingen,</i> <i>beoordelingen, competentie</i> <i>examens</i>
<i>Modules:</i>	<i>Modules:</i>	
<i>Filosofie</i> <i>Vakbeschouwing</i> <i>Mediatheorie</i> <i>Experience and performance</i> <i>design</i> <i>Time based media</i> <i>Graphic and 3d design</i>	<i>Filosofie</i> <i>Vakbeschouwing</i> <i>Mediatheorie</i> <i>Experience and performance</i> <i>design</i> <i>Time based media</i> <i>Graphic and 3d design</i>	

4.3.4 ARTCODE 4

trimester 1	Trimester 2 en 3
<i>Stage</i>	<i>Scriptie en afstuderen</i>

Bijlage 3: Deskundigheden leden visitatiepanel en secretaris

Mevrouw A.M. Eggenkamp, voorzitter

Mevrouw Eggenkamp is ingezet vanwege haar deskundigheid op het gebied van kunst en vormgeving. Mevrouw A.M. Eggenkamp is oprichter van Egg Design (een bureau voor design en communicatie), lid van Topteam Creatieve Industrie, oprichter en katalysator van de Human Capital Agenda en lid van Dutch Creative Council. Tot 2013 was mevrouw Eggenkamp voorzitter College van Bestuur bij Design Academy Eindhoven (DAE) en door haar functie bij DAE heeft zij een brede internationale oriëntatie en netwerk. Voor deze visitatie heeft mevrouw Eggenkamp onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1981 – 1986 1e graads Teken en (incl. grafisch ontwerpen) - Akademie voor Beeldende Kunsten
1978 – 1981 Atheneum B - Marianum, Groenlo

Werkervaring:

2007 – 2008 Lid College van Bestuur - Design Academy Eindhoven
2006 – 2007 Onderwijsdirecteur - Design Academy Eindhoven
2002 – heden Oprichter - Egg Design
2002 – 2006 Docent en coördinator - Design Academy Eindhoven
2001 – 2002 Creative Lead - Razorfish bv. Amsterdam
1999 – 2001 Docent Illustratie en Typografie - Hogeschool voor de Kunsten, Utrecht.
1999 – 2001 Eigenaar en directeur - bambooyellow®
1998 – 1999 Digitale workshop Joop Swart Masterclass - World Press Photo, Amsterdam
1993 – 1996 Freelance trainer - Image Factory, Amsterdam
1991 – 1993 Docent Teken en Vormgeving - Akademie voor Beelden Kunsten

Overig:

2011 – 2015 Mede initiatiefnemer - Creative Industry Scientific Research Program (CRISP)
2011 – heden Lid - Dutch Creative Council
2011 – heden Lid - Topteam Creatieve Industrie
2008 – 2012 Voorzitter College van Bestuur - Design Academy Eindhoven
2010 – 2013 Commissariaten Capital D (designcoöperatie); Dutch Design Awards; Dutch Design Week en TOA (Taskforce Technologie Onderwijs en Arbeidsmarkt)

De heer M.G. Riebeek

De heer Riebeek is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van beeldende vormgeving. De heer Riebeek is professioneel beeldend kunstenaar en heeft in 2010 de Prins Bernard Cultuurprijs Noord Brabant gewonnen. Bovendien heeft hij onderwijservaring door de gastlessen die hij sinds 2000 geeft op verschillende academies: HKU, Willem de Kooning Academie en Academie St. Joost, voor welke academies hij tevens rijksgecommitteerde is. Voor deze visitatie heeft de heer Riebeek onze handleiding voor panelleden ontvangen en is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1985 – 1990 Kunstacademie St. Joost

Werkervaring:

- 2000 – heden Gastlessen op verschillende academies, HKU Utrecht, Willem de Kooning Academie, Academie St Joost
- 2000 – heden Rijksgecommitteerde HKU Utrecht, Willem de Kooning Academie, Academie St Joost
- 2003 – 2005 Academie St Joost, les gegeven op de avondopleiding
- 1990 – heden Praktiserend autonoom kunstenaar, ook werkend in opdracht

Publicaties:

- 2010 Catalogus Between You & Me

Mevrouw D.C. Krabbendam

Mevrouw Krabbendam is ingezet als panellid vanwege haar deskundigheid op het gebied van ontwerpen, zowel uitvoerend als beschouwend en organiserend. Mevrouw Krabbendam is sinds 2003 zelfstandig ondernemer (sinds 2006 onder de naam The Beach) werkzaam voor onder andere Ahrend, InnovatieNetwerk, Ymere, Rabobank, Kunst & Cultuur Noord Holland, BIS Publishers, Pal West (als directeur van de stichting in de periode 2006-2009), Rijkswaterstaat, Holland Casino. Voor deze visitatie heeft mevrouw Krabbendam onze handleiding voor panelleden ontvangen en is zij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

- 1999 Strategisch management RUG
- 1988 – 1990 HKU Architectonische Vormgeving (avond)
- 1979 – 1984 HKU Grafische Vormgeving
- 1976 – 1978 Geschiedenis Rijksuniversiteit Utrecht
- 1976 Atheneum B

Werkervaring:

- 2010 – 2011 Head of design THNK
- 2006 – heden The Beach (eigen bedrijf)
- 2004 – 2006 School (eigen bedrijf)
- 2003 – 2008 hoofdredacteur *Items*, tijdschrift over ontwerpen en verbeelding en initiatiefnemer en hoofdredacteur van de Amsterdam Index (2006 – 2007)
- 2002 – 2004 TBWA/Designers Company, Algemeen directeur
- 1995 – 2002 Randstad, Design Director
- 1984 – 1995 Keja Donia Design, ontwerper (creative director vanaf 1990)
- 1978 – 1980 RASA; organisatie theatervoorstellingen en culturele manifestaties

Nevenactiviteiten:

- 2011 – 2012 Urbaniahoeve, voorzitter bestuur
- 2006 – 2010 Lid Commissie Vormgeving Fonds voor Beeldende Kunst Vormgeving en Bouwkunst
- 2006 – 2010 Transartists, bestuur
- 2005 – heden Amsterdam Creativity Exchange (ACX), secretaris bestuur
- 2002 – 2004 Premsela, secretaris bestuur
- 2001 – heden Young Designers & Industry, voorzitter bestuur
- 1999 – heden Syndicaat, voorzitter bestuur
- 1998 – 2002 Design Management Netwerk, bestuurslid
- 1994 – heden Goods design products & concepts, adviseur

1992 – 1995 ADCN, bestuurslid

- Lid Creative Board van de Executive Master in Information Management - Universiteit van Amsterdam
- Fonds BKVB, Commissielid Vormgeving commissie Stimuleringsubsidies
- Jurylid ADCN, Rotterdamse Designprijs, European Design Prize, GIO Erkenningen, Theo Limpergprijs, Nederlandse Design Prijzen 2011 en 2012, Van Praag Prijs 2013
- Diverse lezingen en gastlessen

Publicaties:

2013 Sustainist Design Guide, in samenwerking met Michiel Schwarz

2010 Kost, in samenwerking met Brigitte van Mechelen, BIS Publishers

De heer M.S. Martens

De heer Martens is ingezet vanwege zijn deskundigheid op het gebied van interieurarchitectuur en vormgeving. De heer Martens is werkzaam als docent en opleidingscoördinator Interieur Ontwerpen (zowel bachelor- als masterniveau) aan Artesis Hogeschool Antwerpen. Tevens is hij eigenaar van zelfstandig ontwerp bureau ID fou: Interieurarchitectuur, Design, Fotografie. De heer Martens is voorzitter van Beroepsvereniging van Interieurarchitecten België (AiNB). Hij heeft meerdere publicaties op zijn naam staan. Voor deze visitatie heeft de heer Martens onze handleiding voor panelleden ontvangen en in een voorbereidende vergadering is hij aanvullend geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

1986 – 1990 Interieurarchitectuur – Hoger Architectuur Instituut van het Rijk, Antwerpen

1984 – 1986 Product Ontwikkeling – Hoger Architectuur Instituut van het Rijk, Antwerpen

1980 – 1984 Wiskunde Wetenschappen Architectuur – H. Pius X Instituut, Antwerpen

Werkervaring:

1995 – heden Opleidingscoördinator, docent Interieur Ontwerpen, voorzitter kerngroep curriculumhervorming Interieur Architectuur en bestuurslid Associatie Faculteit Ontwerpwetenschappen – Artesis Hogeschool Antwerpen

1993 – heden Zelfstandig ontwerp bureau

2008 – heden Oprichting ID fou (Interieurarchitectuur, Design, Fotografie)

2004 – 2009 Oprichting Art-Men Multidisciplinair Ontwerpbureau

1997 – 2003 Hoofd Ontwerpafdeling - Primarkt Supermarkten

1993 – 1996 Zelfstandig Interieurarchitect - Primarkt Supermarkten

1990 – 1992 Stage – Steenbergen Interieurarchitecten BVBA

Overig:

2010 – heden Voorzitter – Beroepsvereniging van Interieurarchitecten België (AiNB)

2010 – 2011 Lid Think Thank – International Federation of Interior Architects/Designers (IFI)

2005 – heden Zetel Raad van Bestuur – Beroepsvereniging van Interieurarchitecten België (AiNB)

2008 – heden Medeorganisator – Fidias Awards (uitreiking voor interieurarchitecten)

– Lid visitatiecommissie NVAO t.b.v. erkenning van hbo-master Interieurarchitectuur in Nederland

– Lid diverse jurycommissies in onderwijs (buiten Artesis Hogeschool)

– Lid diverse jurycommissies buiten het onderwijs

Publicaties (meer op aanvraag):

- Optissimo, 2012. Artikelreeks over winkelinrichting
- AlnB gebruikt een foto van een project van Art-Men op de cover van het Repertorium 2008
- Organisatie easyFairs Shop (Retail) gebruikt foto's van projecten van Art- Men in de publiciteits campagne. (2006,2007, 2008, 2009)
- Verlichtings fabrikant DeltaLight gebruikt foto's van projecten van Art-Men als referenties in de catalogus, "The Lighting Bible" (edities 2006 en 2007)
- Van Keulen Interieurbouw gebruikt foto's van Primarkt projecten in de catalogus en op retailbeurzen (1995-2006)

Mevrouw M.P. Caton

Mevrouw Caton is ingezet als studentlid. Zij volgt de opleiding Audiovisueel Vormgeven aan Willem de Kooning Academie, waar zij klassenvertegenwoordiger is en kwaliteitszorgbijeenkomsten bijwoont. Mevrouw Caton is representatief voor de primaire doelgroep van de opleiding en beschikt over studentgebonden deskundigheden met betrekking tot de studielast, de onderwijsaanpak, de voorzieningen en de kwaliteitszorg bij opleidingen in het domein. Voor deze visitatie is mevrouw Caton aanvullend individueel geïnstrueerd over het proces van visitatie en accreditatie in het hoger onderwijs en over de werkwijze van NQA.

Opleiding:

2012 – heden	Audiovisueel Vormgeven - Willem de Kooning Academie
2011 – 2012	Vooropleiding Film Academie en Hogeschool voor de Kunsten Utrecht - Open Studio
2008 – 2010	Nederlandse Gebarentaal - Stichting Kentalis
2004 – 2010	Vwo (tweetalig onderwijs)

Werkervaring:

2012	Verkoopmedewerkster / kassamedewerker – Henri Willig Kaaskelder
2009 – 2012	Receptioniste via detacheringsbureau ISS (ABN Amro – IGGESUND Paperboard)
2009	Receptioniste via Olympia (DRAKA Kabel – Boelen&Boelen)
2008 – 2010	Vrijwilliger - Stichting LiveBuild (ontwikkelingssamenwerking)
2003 – heden	Oppaswerkzaamheden
1998 – heden	Modellenwerk The Kids en De Casting Studio

Mevrouw drs. C.W.G.P. van Pelt

Mevrouw Van Pelt is ingezet als NQA-auditor. Mevrouw Van Pelt werkte tot 2013 als onderwijsmanager bij Hogeschool Rotterdam. Daarvoor heeft zij gewerkt als directeur onderwijs Academie voor Beeldende Kunst en Vormgeving van Zuyd Hogeschool. In 2013 heeft zij de training voor secretarissen bij de NVAO gevolgd en sinds dat jaar werkt zij voor Netherlands Quality Agency. Mevrouw Van Pelt heeft vanwege haar eerdere functies en als onderwijskundig adviseur binnen verschillende hogescholen, ruime ervaring met visitaties.

Opleiding:

2013	Training secretaris - NVAO
1985	Radboud Universiteit Nijmegen - Wetenschapsjournalistiek
1980	Universiteit Utrecht - Kunstgeschiedenis en Geschiedenis (doctoraal)
1976	Radboud Universiteit Nijmegen - Kunstgeschiedenis en Archeologie (kandidaats)
1972	Gymnasium

Werkervaring:

2013 - heden	Senior auditor/adviseur - Netherlands Quality Agency
2008 - 2013	Onderwijsmanager - Instituut voor Lerarenopleidingen VO/BE, Hogeschool Rotterdam
2005 - 2008	Directeur Onderwijs - Academie voor Beeldende Kunst en Vormgeving Maastricht, Hogeschool Zuyd
2006 - 2008	F FECTIS, Organisatie + Innovatie Onderwijskundig adviseur tijdens accreditatietrajecten, Noordelijke Hogeschool en Christelijke Hogeschool Leeuwarden en Hogeschool Utrecht
2003 - 2005	Senior beleidsadviseur Strategie- en Beleidsontwikkeling, Universiteit Maastricht Projectleider EQUAL
1998 - 2003	Senior beleidsadviseur strategisch personeelsmanagement, Radboud Universiteit Nijmegen
1988 - 1998	Hoofd Communicatie en Voorlichting, RAAP Archeologisch Adviesbureau Amsterdam
1981 - 1984	Projectleider Kunsteducatieproject, Kunsthistorisch Centrum Amsterdam
1980 - 1988	Docente Kunstgeschiedenis en Cultuurbeschouwing, Koninklijke Academie voor Kunst en Vormgeving, 's-Hertogenbosch, Hogere Technische School, Tilburg, Gerlach Instituut 's-Hertogenbosch

Bijlage 4: Bezoekprogramma

Dag 1

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers
12.30 – 13.30	Lunch en kennismaking	Mevr. A.M. Eggenkamp Mevr. D.C. Krabbendam Dhr. M.G. Riebeek Dhr. M.S. Martens Mevr. M.P. Caton Mevr. drs. C.W.G.P. van Pelt
13.30 – 14.00	Presentatie opleiding	Mevr. drs. ir. G. Pardoel
		Dhr. drs. J. van Hest
14.00 – 18.30	Materiaalbestudering: - Studiemateriaal - Studentmateriaal - Alle door NQA geselecteerde scripties Spreekuur en rondleiding (± ½ uur, tijd in overleg ergens tussen 15.30 – 16.15)	Mevr. A.M. Eggenkamp Mevr. D.C. Krabbendam Dhr. M.G. Riebeek Dhr. M.S. Martens Mevr. M.P. Caton Mevr. drs. C.W.G.P. van Pelt

Dag 2

Tijdstip	Programmaonderdeel	Deelnemers (maximaal 6 à 8)
08.30 – 09.15 uur	Blok Inhoud I: afstuderen	Dhr. A. Boom Mevr. drs. M. Voorluijs Dhr. J. van den Dobbelsteen Mevr. M. Schoutsen
09.30 – 10.15 uur	Blok Inhoud II: afstudeerfase	Mevr. E. de Jong Dhr. S. van Lith Dhr. S. Martin Dhr. J. de Peffer
10.30 – 11.15 uur	Examencie, toetscie, opleidingscie, curriculumcie, et cetera slcomissie	Dhr. mr. A. Neggers Dhr. M. Stoop Dhr. A. Boom Dhr. drs. M. Boumeester Mevr. N. ten Cate Mevr. H. Tholens Dhr. N. Cloots Mevr. N. Lambers Mevr. drs. T. de Wildt Dhr. J. van den Berg
11.30 – 12.15 uur	1 ^e gesprek met opleidingsmanagement	Dhr. R. van de Vleuten Dhr. drs. J. van Hest Mevr. drs. ir. G. Pardoel
12.15 – 13.15 uur	Lunchpauze + overleg / extra bestuderen materiaal	Mevr. A.M. Eggenkamp Mevr. D.C. Krabbendam Dhr. M.G. Riebeek Dhr. M.S. Martens Mevr. M.P. Caton Mevr. drs. C.W.G.P. van Pelt
13.30 – 14.15 uur	Blok Inhoud III: propedeuse en hoofdfase	Dhr. N. Sleumer Dhr. W. van Uden, Dhr. H. Sleumer, Dhr. U. Wanga, Dhr. A. Reefman Mevr. V. Hoeks Dhr. D. v.d. Zanden
14.30 – 15.00 uur	Gesprek met docenten	Dhr. L. Maassen

		Dhr. P. van de Riet Dhr. A. Boom Mevr.drs. A. Hertenberger Dhr. M. Stoop Dhr. F. Muller Mevr. drs. M. Voorsluijs Mevr. drs.T. de Wildt
15.15 – 15.45 uur	Eventuele extra gesprekken	Nader bepaald door het panel
15.45 – 16.45 uur	Beoordelingsoverleg Panel	Mevr. A.M. Eggenkamp Mevr. D.C. Krabbendam Dhr. M.G. Riebeek Dhr. M.S. Martens Mevr. M.P. Caton Mevr. drs. C.W.G.P. van Pelt
16.45 – 17.30 uur	2 ^e gesprek opleidingsmanagement, inclusief afronding	Dhr. R. van de Vleuten Dhr. drs. J. van Hest Mevr. drs. ir. G. Pardoel Dhr. drs. M. Boumeester

Sandy Martin,	student, afgestudeerd juni 2013
Stijn van Lith,	student, afgestudeerd juni 2013
Eline de Jong	alumnus, afgestudeerd juni 2012
Jimmy de Peffer	student, afgestudeerd juni 2013
Vera Hoeks	student ArtCoDe 1
Alexander Reefman	student ArtCoDe 1
Donald vd Zanden	student ArtCoDe 1
Nicole ten Cate,	student ArtCoDe 2, opleidingscommissie
Noud Sleumer	student ArtCoDe 2
Wouter van Uden,	student ArtCoDe 3
Haiko Sleumer,	student ArtCoDe 3
Ulrich Wanga,	student ArtCoDe 4
Hilde Tholens	student ArtCoDe 3, opleidingscommissie
Nicky Cloots	student ABV, voorzitter opleidingscommissie
Jan van de Berg	auditor Fontys Hogescholen
Alan Boom,	docent bewegend beeld, jr 1-3
	docent storytelling, jr 2
	docent afstuderen jr 4
	kernteam,
	lid OC
Maggy Voorsluijs,	docent imaging, 2-3
	coördinator 4 ^e jaar

Jan vd Dobbelsteen Martin Stoop,	studieloopbaanbegeleider 4 ^e jaar docent afstudeerfase docent fotografie, jr 2-3 docent interactie ontwerpen, jr 1-2 kernteam, lid examencommissie
Lucas Maassen, Huibert Boon, Toos de Wildt,	docent 3D en ontwerpen, jr 1-3 docent geluidsontwerp jr 1-3 docent studievoordigheden, jr 1 studieloopbaanbegeleiding, jr 1-2 coaching, jr 1-4 hoofd onderbouw jr 1-2
Anja Hertenberger,	docent interactief textiel jr 2-3 docent textiel jr 1 docent interactie en performance ontwerpen jr 1-3
Peter van de Riet, Fokke Muller	docent bewegend beeld jr 1-3 docentassistent jr 1-3 docent software skills jr 1-2
Rien van de Vleuten, Jos van Hest, Gitta Pardoel	algemeen directeur FHK sector leider sector beeld studieleider ArtCoDe, docent beeld en ontwerp, jr 1-2 docent 3D, jr 1-3 docent interactieve architectuur jr 3
Marc Boumeester	docent mediatheorie, jr 2-3 lid toetscommissie, internationalisering, kernteam, hoofd bovenbouw jr 3-4
Henk Duijn Marty Schoutsen Nicoline Lambers, Anton Neggers,	lid IMR sector Beeld extern deskundig examens 2013, Opera ontwerpers lid examencommissie voorzitter examencommissie

Bijlage 5: Bestudeerde documenten

1. FHK – Algemene brochure
2. FHK – Structuuraanpassing FHK
3. FHK – Minorfolder 2012-2013
4. ArtCoDe – Sector Beeldend, Marap 2
5. HBO-raad – Opleidingsprofiel Vormgeving
6. ACD – competenties ArtCoDe
7. CLOTS ArtCoDe 2012-2013
8. ArtCoDe 2011-2012 – opzet opleiding
9. Internationaliserings notitie ArtCoDe
10. Body of Knowledge and Skills ArtCoDe 2012-2013
11. FHK Voortrajecten 2013-2014
12. Toetsbeleid 2012-2015 ArtCoDe
13. Opleidingsplan Academy of Art Communication and Design 2012-2015
14. Overzicht contacten werkveld en vakgenoten
15. OER Docent Beeldende Kunst en Vormgeving en Vormgeving ArtCoDe 2013-2014
16. Studiegids ArtCoDe 2013-2014
17. Interdisciplinair aanbod FHK
18. Literatuurlijst 2013-2014
19. Stage- en afstudeerhandleiding (reglement) 2013-2014
20. Overzicht Voorzieningen ArtCoDe
21. OBK notities
22. Notulen docentvergaderingen
23. ArtCoDe NSE verbeteracties ArtCoDe
24. ArtCoDe Alumni onderzoek
25. FHK Lectoraat, Eindrapport “De Hybride kunstenaar”
26. Propedeuse evaluaties
27. Overzicht cv’s docenten en analyse cv’s
28. Afstuderen 2012
29. Studentvergaderingen
30. Werkveldcommissieleden en notulen van bijeenkomsten werkveld
31. Leden en notulen IMR (Instituuts Medezeggenschap Raad)
32. Leden en notulen Opleidingscommissie
33. Informatie Examencommissie
34. Afstuderen 2012 nabeeld
35. FHK Pleisterplaats
36. Exchange students
37. Onderzoeksnotitie
38. Personeelsbeleid
39. Beleid Studieloopbaanbegeleiding
40. Beleid Werkveldcommissie

Bijlage 6: Overzicht bestudeerde afstudeerwerken

2100494
2137074
2121337
2136173
2093845
2128064
2123068
2124978
2147852
2115092
2144835
2154084
2144382
2147712
2145805